

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΛΑΙΣΙΩ, ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Υπό κ. ΝΙΚ. Δ. ΜΑΝΟΥΣΗ, πρώην Υπουργού

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι έκδηλον και προφανές τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἰδιαίτατα παρ' ἡμῖν ἐμφανίζει, σήμερον, τὸ μέγα πρόβλημα τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας τῶν Ἀγροτῶν, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Διεθνοῦς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς. Αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὰς διεξαχθείσας, ἐπὶ μῆνα καὶ πλέον, καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς καὶ διὰ τοῦ Τύπου, συζητήσεις, οὐδαμόθεν ἐτονίσθη ποία ἡ ἰσχύς παρ' ἡμῖν τῶν τεσσάρων Διεθνῶν Συμβάσεων τῆς Διεθνοῦς Ὄργανώσεως Ἐργασίας περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἐργατῶν Γεωργίας κατὰ τῆς ἀσθενείας, ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου, καταδεικνύει πόσον ἐπίκαιρος ἀλλὰ καὶ ἀπαράιτος εἶναι μία ἔστω καὶ συνοπτικωτάτη θεώρησις τοῦ θέματος ἀπὸ ἀποφύτου Διεθνοῦς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

Ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλεια εἰς τὸν μέγαν, τὸν ἀπέραντον τομέα τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν εὐρίσκειται καὶ σήμερον, μετὰ δεκαετίαν ὀλόκληρον ἀπὸ τῆς μεταπολεμικῆς ἀναμορφώσεώς της, εἰς τὰ σπάργανα. Εἶναι, εἰς διεθνή καὶ παγκόσμιον κλίμακα, σχεδὸν ἀνύπαρκτος. Οἱ κίνδυνοι, οἱ ὅποιοι ἐνεδρεῦουν εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἀπασχόλησιν, εἶναι οἱ αὐτοὶ καὶ μεγαλύτεροι ἀπὸ τοὺς κινδύνους οἱ ὅποιοι πλήττουν τὴν ἀστικὴν ἀπασχόλησιν. Παρὰ ταῦτα, μεγάλα μᾶζαι ἀγροτικῶν πληθυσμῶν τῆς Γῆς παραμένουν ἐκτὸς τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας. Ἡ προσπάθεια τῶν Κρατῶν διὰ τὴν ἐπέκτασιν ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἀνεπαρκής — σχεδὸν ἀσήμαντος. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀπαράδεκτον, διότι ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλεια ἀποτελεῖ θεσμὸν ἀκρογωνιαίον τῆς εὐημερίας. Καὶ δὲν νοεῖται πολιτικὴ εὐημερία, ὅταν οἱ ἀγρόται, τὸ μέγιστον δηλ. μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἰς ἐθνικὴν καὶ διεθνή κλίμακα, στεροῦνται τῆς μεγάλης ταύτης προστασίας. Ἐπιβάλλεται σύντομος σταυροφορία διὰ τὴν ἐπέκτασιν. Τὴν ὄψην καὶ ἐμπνευσιν παρέχει ἡ Διεθνὴς Κοινωνικὴ Πολιτικὴ. Πρὸς τοῦτο, προβαίνει εἰς διαπιστώσεις, προβάλλει ἠτιολογημένως τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεκτάσεως, διαγράφει ἐν σύστημα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας τῶν ἀγροτῶν. Τὰ τρία ταῦτα σημεῖα ἀναλύω ἐκτενῶς, μὲ ἀναφορὰν εἰς τὰ ἀντίστοιχα διεθνή κείμενα καὶ τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν, εἰς τὸ πρόσφατον σύγγραμμά μου «Ἡ Σύγχρονος Διεθνὴς Κοινωνικὴ Πολιτικὴ», τὸ ἐπαινεθὲν καὶ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἦδη θὰ ἐξετάσω μετὰ ταῦτα συνοπτικώτατα, καὶ ἐπικαλοῦμαι ἐπ' αὐτῶν τὴν εὐμενῆ προσοχὴν σας.

Α'. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Πρώτη διαπίστωση. Εὐλόγως ἀνεμένετο, ὅτι, ὡς πρὸς τοὺς μισθωτοὺς, ἔργατας, ὑπαλλήλους καὶ μαθητευομένους τῆς Γεωργίας, ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλι-
σις θὰ εἶχεν ἤδη ἐπεκταθῆ ἐπ' αὐτῶν, εἰς τὰς πλείστας τῶν 80 χωρῶν, αἵτινες
μετέχουν καὶ εἰς τὴν Διεθνή 'Οργάνωσιν 'Εργασίας καὶ εἰς τὴν F.A.O. Τοῦτο,
διότι, ἤδη πρὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, εἶχον ψηφισθῆ ὑπὸ τῶν
Διασκέψεων 'Εργασίας τέσσαρες Συμβάσεις. 'Η ὑπ' ἀριθ. 25 τοῦ 1927 «Περὶ
ἀσφαλίσεως ἀσθενείας τῶν ἐργατῶν γῆς», λεπτομερῶς διαγράφουσα τὰ ἀσφα-
λιστέα πρόσωπα, τὰς παροχὰς ἀσθενείας, τοὺς πόρους καὶ τὴν ὀργάνωσιν.
'Η ὑπ' ἀριθ. 36 τοῦ 1933 «Περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως γήρατος τῶν μι-
σθωτῶν τῶν γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων», λεπτομερῆς ἐπίσης, ὡς πρὸς τοὺς
ἀσφαλιστέους, τὰς συντάξεις, τὰς προϋποθέσεις καὶ τὴν ὀργάνωσιν. 'Η ὑπ' ἀριθ.
38 τοῦ 1933 «Περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως ἀναπηρίας τῶν μισθωτῶν γεωρ-
γικῶν ἐπιχειρήσεων», λεπτομερῶς, ἐπίσης, διαγράφουσα τοὺς ἀσφαλιστέους, τὰς
συντάξεις, τὰς προϋποθέσεις συνταξιοδοτήσεως, τοὺς πόρους καὶ τὴν ὀργάνω-
σιν. 'Η ὑπ' ἀριθ. 40/1933 «Περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως θανάτου τῶν μι-
σθωτῶν τῶν γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων», λεπτομερῆς, ἐπίσης, ὡς πρὸς τοὺς
ἀσφαλιστέους, τὰς συντάξεις, τὰς προϋποθέσεις, τοὺς πόρους, τὴν ὀργάνωσιν.
Πέραν τούτων, εἶχον ἐπίσης ψηφισθῆ ὑπὸ τῆς Διασκέψεως τῆς Φιλαδελφείας,
κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, αἱ δύο Συστάσεις, ἡ ὑπ' ἀριθ. 67/1944
«Περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν μέσων ὑπάρξεως» καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 69/1944 «Περὶ ἰατρι-
κῶν φροντίδων», διὰ τῶν ὁποίων, ἐπίσης σαφῶς, ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρέωσις
ἀσφαλίσεως, καθ' ὅλων τῶν κινδύνων, τῶν ἐργατῶν Γεωργίας.

'Αλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν προσδοκίαν. Εἰς τὴν με-
γίστην πλειοψηφίαν τῶν Κρατῶν - Μελῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἔργαται Γεωργίας πα-
ραμένουν ἔξω τῆς Κοινωνικῆς 'Ασφαλίσεως, ὡς διεπίστωσεν αὐτὸ τοῦτο τὸ Διε-
θνὲς Γραφεῖον 'Εργασίας εἰς τὴν θεμελιώδη ἔκθεσίν του τοῦ 1949-50 «Περὶ τῆς
Κοινωνικῆς 'Ασφαλείας εἰς τὴν Γεωργίαν», ἡ ὁποία θὰ ἀναφέρεται ἐφεξῆς ὡς
Rapport. 'Εκ τῶν 80 Κρατῶν - Μελῶν, μόνον εἰς 17 (Αὐστραλίαν, Νέαν Ζηλαν-
δίαν, Χιλήν, Περού, 'Αγγλίαν, 'Ιρλανδίαν, Σουηδίαν, Δανίαν, 'Ολλανδίαν, Νορ-
βηγίαν, Βέλγιον, Γαλλίαν, 'Ελβετίαν, 'Ιταλίαν, Αὐστρίαν, Λουξεμβούργον, Τσε-
χοσλοβακίαν) ὑφίσταται ὑποχρεωτικὴ ἀσφάλισις τῶν ἐργατῶν Γεωργίας κατὰ
τῆς ἀσθενείας, εἰς 15 (Αὐστραλίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Χιλήν, Περού, Οὐραγουάνη,
'Αγγλίαν, Σουηδίαν κλπ.) ὑποχρεωτικὴ ἀσφάλισις ἀναπηρίας, γήρατος, θανά-
του τῶν ἐργατῶν Γεωργίας, καὶ μόνον εἰς 9 (Αὐστραλίαν, Νέαν Ζηλανδίαν,
Οὐραγουάνη, 'Αγγλίαν, Σουηδίαν, Νορβηγίαν, Βέλγιον, Γαλλίαν, Βουλγαρίαν)
ὑφίσταται ἀσφάλισις ἀνεργίας τῶν ἐργατῶν Γεωργίας. Καὶ διὰ τὰς καταστῶ-
μεν σαφέστεροι, δὲν παραλείπομεν νὰ σημειώσωμεν αὐτὴν ταύτην τὴν περίπτω-
σιν τῆς 'Ελλάδος. Κατὰ τὴν ἐπίσημον προπολεμικὴν στατιστικὴν, οἱ ἔργαται καὶ
μισθωτοὶ Γεωργίας ἀνῆρχοντο παρ' ἡμῖν εἰς 90-100.000 περίπου. Εὐλόγως
ἀνεμένετο, ὅτι οὗτοι τουλάχιστον, οἱ παρέχοντες ἐξηρητημένην ἔργασίαν, θὰ
εἶχον ὑπαχθῆ εἰς τὴν Κοινωνικὴν 'Ασφάλισιν καθ' ὅλων τῶν κινδύνων, συμφῶ-

ως και πρὸς τὰς ἄνω Διεθνεῖς Συμβάσεις και Συστάσεις, και θὰ ἐδημιουργεῖτο, τουλάχιστον ὡς πρὸς αὐτοὺς, ἐν σύστημα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, τὸ ὅποῖον θὰ ἐχρησίμευεν ὡς ὑπόδειγμα διὰ τὴν περαιτέρω ἐπέκτασιν τῆς ἀσφαλείας και εἰς τοὺς αὐτοτελεῖς γεωργούς. Ἀντὶ τούτου, οὐδὲν ἐγένετο. Ἡ Ἑλλὰς λάμπει διὰ τῆς ἀπουσίας της εἰς τοὺς πίνακας τῶν ὡς ἄνω Κρατῶν - Μελῶν, τὰ ὅποια, ὡς ἐλέχθη, ἀποτελοῦν ἐλαχίστην και ταῦτα μειοψηφίαν ἐπὶ συνόλου 80 Κρατῶν - Μελῶν. Ἀνυπαρξία συνεπῶς, κατὰ μεγίστην διεθνή κλίμακα, κοινωνικῆς ἀσφαλείας και αὐτῶν τῶν ἐργατῶν Γεωργίας.

Δευτέρα διαπίστωσις. Εἶναι αὐτόδηλον, ὅτι ἀφοῦ δὲν ὑφίσταται Κοινωνικὴ Ἀσφάλεια τῶν ἐργατῶν Γεωργίας, παρὰ τὰς εἰδικὰς Διεθνεῖς Συμβάσεις και Συστάσεις, ἀσήμαντος ὅλως και ὑποτυπώδης ἐμφανίζεται ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλεια τῶν αὐτοτελῶν γεωργῶν. Μεταφέρομεν ἐνταῦθα, ἐπὶ λέξει, τὰς πορισματικὰς διαπιστώσεις τοῦ Rapport: «Σπάνια εἶναι, γράφει, τὰ συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, τὰ ὅποια προστατεύουν τοὺς αὐτοτελεῖς γεωργούς. Ἀπὸ ἀπόψεως διεθνούς, διαπιστοῦται, ὅτι μόνον ἐλάχιστον τμήμα τῶν αὐτοτελῶν γεωργῶν τοῦ πλανῆτου μας ἀπολαμβάνει προστασίας». Οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους ἐμφανίζει εἶναι παραστατικώτεροι. Ἀσφάλις ἀσθενείας τῶν αὐτοτελῶν γεωργῶν μόνον εἰς 8 χώρας (Αὐστραλίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Χιλήν, Ἀγγλίαν, Ἰταλίαν, Σουηδίαν, Δανίαν, Τσεχοσλοβακίαν). Ἀσφάλις ἀναπηρίας, γήρατος, θανάτου μόνον εἰς 9 χώρας (Αὐστραλίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Χιλήν, Οὐραγουάην, Περού, Ἀγγλίαν, Σουηδίαν, Τσεχοσλοβακίαν, Βουλγαρίαν). Εἰς μίαν χώραν, τὴν Ἑλβετίαν, ἀσφάλις γήρατος - θανάτου. Ἀσφάλις οἰκογενειακῶν βαρῶν μόνον εἰς 9 χώρας (Αὐστραλίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Καναδᾶν, Ἀγγλίαν, Ἰρλανδίαν, Νορβηγίαν, Φιλανδίαν, Σουηδίαν, Ἑλβετίαν). Ἀνεπάρκεια, συνεπῶς, κράζουσα κοινωνικῆς ἀσφαλείας τῶν αὐτοτελῶν γεωργῶν.

Ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεων προκύπτουσα εἰκὼν γίνεται ἐμφαντικώτερα, ἐὰν ληθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τὰς δημοσιευθείσας εἰς τὴν Διεθνή Ἐπιθεώρησιν Ἔργασίας στατιστικὰς, οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν Γεωργίαν, καθ' ὅλην τὴν Γῆν, αὐτοτελεῖς και μισθωτοί, ἀνέρχονται εἰς 600 ἑκατομμύρια περίπου, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 15 % (90-100 ἑκατομμύρια) ὡς μισθωτοί, οἱ δὲ λοιποὶ (500 ἑκατομμύρια), ὡς αὐτοτελεῖς γεωργοί. Δοθέντος δέ, ὅτι ἐλάχιστον μέρος και αὐτῶν τῶν ἐργατῶν Γεωργίας εἶναι ἠσφαλισμένοι, ἀσήμαντον δὲ μέρος τῶν αὐτοτελῶν γεωργῶν, συνέπεται, ὅτι μόλις 50 ἑκατομμύρια τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν Γεωργίαν ἀγροτῶν εἶναι ἠσφαλισμένοι, ὁ δὲ ὑπόλοιπος ὄγκος τῶν 550 ἑκατομμυρίων ἐργαζομένων ἀγροτῶν παραμένει ἔξω τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας. Τοῦτο, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν Βιομηχανίαν και τὰ ἄλλα ἀστικὰ ἐπαγγέλματα, οἵτινες, ἀνερχόμενοι παγκοσμίως, κατὰ τὰς αὐτὰς στατιστικὰς, εἰς 400 ἑκατομμύρια περίπου (ἐργάται και αὐτοτελεῖς ἀστοὶ ἐπιχειρηματίαι), εἶναι κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν, ἂν μὴ σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν, ὡς παρ' ἡμῖν, ἠσφαλισμένοι.

Β'. Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΩΣ

Ἐπιβάλλεται συνεπῶς ἡ ἐπέκτασις τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας καὶ εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς (ἐργάτας καὶ αὐτοτελεῖς γεωργούς). Ἡ ἀνάγκη αὕτη τονίζεται εἰς τὰ κείμενα τῶν ἤδη μνημονευθεισῶν τεσσάρων Διεθνῶν Συμβάσεων περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἐργατῶν γεωργίας κατὰ τῆς ἀσθενείας, ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν καὶ παρ' ἡμῖν, εἰς τὸν σχετικὸν Τόμον τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, χωρὶς ὅμως νὰ κυρωθῶσιν. Ἐπακολουθοῦν, κατὰ τὰ ἔτη 1938 καὶ 1939, δύο ἐκθέσεις τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας, τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας, τῶν ὁποίων ἡ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀξία καὶ σπουδαιότης εἶναι βαρυσήμαντος. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, διαπιστώνουσα ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν Γεωργίαν εἶναι μικροὶ αὐτοτελεῖς παραγωγοί, μὴ διαφέροντες οὐσιωδῶς ἀπὸ τοὺς ἐργάτας καὶ μισθωτοὺς ὡς πρὸς τὸ εἰσόδημα καὶ τὸ χαμηλότατον ἐπίπεδον ζωῆς, προβαίνει εἰς οὐσιώδεις παρατηρήσεις. Εἰς τὰς πλείστας τῶν χωρῶν, αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις δὲν παρεσχέθησαν, παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἀστικούς πληθυσμούς, ἐνῶ οἱ ἀγρόται εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν πολὺ ἀθλιωτέραν, δεόμενοι τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος προστασίας, ὡς ἀποτελοῦντες, ἄλλως τε, καὶ τὴν δεξαμενὴν τῶν ζωτικῶν δυνάμεων ἐκάστης χώρας, καὶ ὡς παραγωγοὶ τῶν τροφίμων καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν τῶν ἀπαραιτήτων δι' ὅλους. Ἡ ἔλλειψις Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας ἐπιτείνει τὴν ἀπαθλίωσιν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀβεβαιότητα καὶ προκαλεῖ κενὸν τεράστιον εἰς τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν ἰσορροπίας καὶ στοιχειώδους εὐημερίας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ προβάλλει ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας καὶ τῆς ὑπερπηδήσεως ὅλων τῶν δυσχερειῶν τῆς ὀργανώσεως. Ἡ ἀσφάλις ἀσθενείας πρέπει νὰ ὀργανωθῇ μὲ πληρότητα δι' ὅλους τοὺς ἀγρότας, μισθωτοὺς καὶ αὐτοτελεῖς· ἐπίσης δὲ ἡ ἀσφάλις ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου, ὡς καὶ τοῦ ἀτυχήματος καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν νόσων, μὲ συμμετοχὴν πάντως καὶ εἰσφορὰν καὶ τῶν ἀγροτῶν. Καλοῦνται δὲ περαιτέρω αἱ Κυβερνήσεις, ὅπως δώσουν προσοχὴν εἰς τὸ μέγα τοῦτο θέμα καὶ ἐφαρμόσουν σύστημα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας ὅλων τῶν ἀγροτῶν.

Περαιτέρω, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐπισημαίνεται εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 67/1944 Σύστασιν Φιλαδελφείας «Περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν μέσων ὑπάρξεως», ἣτις ἀποτελεῖ καὶ τὴν μεταπολεμικὴν βάσιν τῆς ὀργανώσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας καὶ μετὰ τὴν ψήφισιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 102/1952 Διεθνοῦς Συμβάσεως «Περὶ τῶν ἐλαχίστων ὀρίων τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας». Ὁ Διεθνὴς Κώδιξ Ἐργασίας, ὁ καταρτισθεὶς καὶ δημοσιευθεὶς κατὰ τὸ 1954 ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας, τὰς λεπτομερεῖς αὐτοῦ διατάξεις περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας (ἄρθρα 617-644) ἀρύεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν ὡς ἄνω ὑπ' ἀριθ. 67/1944 Σύστασιν. Εἶναι πρόδηλον, συνεπῶς, πόσον θεμελιώδης εἶναι ἡ Σύστασις αὕτη. Εἰς τὸ προοίμιον ὅμως αὐτῆς, *ρητῶς τονίζεται* ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας καὶ εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς.

Ἄλλ' ἰδιαίτατα μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, σπουδαιοτάτη ἐκδηλοῦται δραστηριότης ἐπὶ τοῦ ἐξεταζομένου σημείου. Οὕτω, ἡ Διάσκεψις τῆς Διεθνούς Ἑνώσεως Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, ἡ συνελθοῦσα ἐν Γενεύῃ κατ' Ὀκτώβριον 1947, εἰς ἀπόφασιν αὐτῆς «Περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν μέσων ὑπάρξεως» διακηρύττει, ὅτι εἰς τὰς χώρας, ὅπου ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλεια δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν δι' ὅλον τὸν πληθυσμόν, δεόν τὸ ταχύτερον νὰ ἐπεκταθῆ καὶ εἰς τοὺς ἀγρότας, μισθωτοὺς καὶ αὐτοτελεῖς, καθ' ὅλων τῶν κινδύνων — ἀσθενείας μητρότητος, ἀναπηρίας, γήρατος, θανάτου, ἀτυχήματος, ἐπαγγελματικῶν νόσων καὶ οἰκογενειακῶν βαρῶν. Τὰ αὐτὰ περίπου, μὲ μικρὰς παραλλαγάς, διακηρύττουν καὶ αἱ τρεῖς περιφερειακαὶ Διασκέψεις Ἑργασίας, εἰς τὰς σπουδαίας αὐτῶν ἀποφάσεις «περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας», αἱ συνελθοῦσαι κατὰ τὸ 1947: ἡ Διασιατικὴ τοῦ Νέου Δελχί, ἡ Διάσκεψις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, συνελθοῦσα ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἡ Διαμερικανικὴ τοῦ Ρίου Ἰανείου. Χωρὶς νὰ εἰσέρχωνται αἱ Διασκέψεις αὐταὶ εἰς ὑπόδειξιν καὶ κατάστροφωσιν συστήματος, διαμαρτύρονται ἐντόνως κατὰ τῆς τραγικῆς παραμελήσεως τῶν ἀγροτῶν εἰς τὸν τομέα τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, διεκτραγωδοῦσι τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀθλιότητος τῶν ἀγροτικῶν τῶν πληθυσμῶν ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης, καὶ τονίζουσι τὴν ἀνάγκην καὶ τὸ ἐπεῖγον τῆς ἐπεκτάσεως. Τὰ κείμενα τῶν ἀποφάσεων τούτων ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν Β' Τόμον τοῦ Δ. Κώδικος Ἑργασίας. Ἰδιαίτουσιν ὅμως καὶ ὅλως ἐξαιρετικὴν θέσιν κατέχει ἡ «Περὶ ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς» ἀπόφασις τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας τοῦ Δ. Γραφείου Ἑργασίας, ἡ ληφθεῖσα κατὰ τὸν Σεπτέμβριον 1949. Ἡ ἀπόφασις αὕτη, περὶ ἧς θὰ γίνῃ λόγος καὶ περαιτέρω, περιέχει ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐρείαν αἰτιολόγησιν τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας καθ' ὅλων τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ἀγρότας, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἔντονον διαμαρτυρίαν διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς ἐπεκτάσεως. Ἀλλὰ τὸ ἰδιάζον τῆς ἀποφάσεως ταύτης συνίσταται, πρὸς τούτοις, εἰς δύο ἄλλα βασικά γεγονότα. Πρῶτον, εἰς τὸ γεγονός τὸ ἐξόχως βαρυσήμαντον, ὅτι ἐλήφθη ἐν ὄψει τοῦ κλασσικοῦ οὕτως εἰπεῖν Rapport τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἑργασίας «περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας εἰς τὴν Γεωργίαν», περὶ οὗ ἐλέχθη ἤδη ὅτι εἶναι βασικὸν καὶ θεμελιώδες κείμενον. Δεύτερον, εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας διεβιβάσθη ὑπὸ τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἑργασίας εἰς ὅλα τὰ Κράτη-Μέλη, ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1950, ἵνα ἐκφέρωσι τὰς ἀπόψεις των.

Ἄλλ' ὅ,τι ἰδιαίτατα πρέπει νὰ ἐπισημάνωμεν εἶναι τὸ Rapport τοῦτο τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἑργασίας. Ἐν αὐτῷ, εἰς πλεῖστα σημεία, ἐντόνως ἀναδεικνύεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀνυπαρξία, κατὰ μεγίστην κλίμακα, ἐπὶ διεθνούς ἐπιπέδου, οἰασθήποτε Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας τῶν ἀγροτῶν, μισθωτῶν καὶ αὐτοτελῶν παραγωγῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἀσφαλίσεως ταύτης, καὶ ἀποκρούονται αἱ ἀντίθετοι ἀπόψεις. Οἱ μισθωτοὶ τῆς γεωργίας, τονίζεται ἐν αὐτῷ, διατρέχουσι κινδύνους, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ αὐτοὶ πρὸς τοὺς κινδύνους τῶν βιομηχανικῶν ἐργατῶν. Ἐχουσι συνεπῶς ἀνάγκην οὗτοι τῆς αὐτῆς προστασίας, τοσούτω δὲ μᾶλλον, ὅσῳ εὐρίσκονται εἰς πολὺ δυσμενεστέρην

ραν μοίραν, λόγω οικτρών συνθηκών διατροφής, ένδύσεως, κατοικίας και εισοδήματος, αλλά και λόγω του ότι η ύπαιθρος στερείται, κατά κανόνα, στοιχειωδών κέντρων Ιατρικής και φαρμακευτικής περιθάλψεως. Τονίζεται προς τούτους, έν αυτώ, ότι οί αυτότελείς παραγωγοί, οί αποτελοῦντες τήν μεγίστην πλειοψηφίαν τών άγροτῶν, διατρέχουν τούς αυτούς προς τούς έργάτας τῆς Γεωργίας κινδύνους. Έχουν συνεπῶς ανάγκην και οὔτοι προστασίας, ίδια οί μικροί αυτότελείς παραγωγοί οί έχοντες οίκογενειακάς έκμεταλλεύσεις.

Έν ὄψει τών δεδομένων τούτων, ἡ 33η Διεθνῆς Διάσκεψις Έργασίας τοῦ 1950 ἐψήφισεν ἀπόφασιν περι ἐγγραφῆς τοῦ θέματος εἰς μίαν τών προσεχῶν Διασκέψεων Έργασίας, χωρίς ὅμως μέχρι σήμερον νά ἀποτελέσῃ τοῦτο ἀντικείμενον συζητήσεως και ἀποφάσεως εἰς τās έκτοτε συνελθούσας Διεθνῆς Διασκέψεις Έργασίας.

Γ'. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Παρά τήν προβληθεῖσαν διεθνῶς ανάγκην τῆς ἐπεκτάσεως, δέν καθωρίσθη τὸ Σύστημα Κοινωνικῆς Ασφαλείας τών άγροτῶν. Υπάρχουν στοιχεῖα ἄφθονα διὰ τήν μελέτην και ἐπεξεργασίαν. Μετά τήν έκθεσιν ἰδίᾳ (Rapport) τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Έργασίας «Περὶ Κοινωνικῆς Ασφαλείας εἰς τήν Γεωργίαν», και ἦν, ὡς ἐτονίσαμεν, θεωροῦμεν βασικήν, ἀνεμένετο ὁ καθορισμὸς εἰς διεθνή κλίμακα τοιοῦτου συστήματος. Ἀλλά καιτοι παρήλθεν έκτοτε δεκαετία και πλέον και ἀπόφασις ἐλήφθη, ὡς ἐλέχθη, ὑπὸ τῆς Διεθνoῦς Διασκέψεως Έργασίας τοῦ 1950, δέν ἐσημειώθη ἡ ἀναμενομένη ἐπεξεργασία και κατὰστρωσις τοῦ Συστήματος. Ἀναμφιβόλως ἐπιπροσθοῦν εἰς τοῦτο δυσχέρειαι, ἰδίᾳ ἐκ τοῦ διαφορισμοῦ τών συνθηκῶν Γεωργίας, εἰς τās διαφόρους χώρας. Παρά ταῦτα, ὅμως, αἱ δυσχέρειαι δέν εἶναι ἀνυπερβλήτοι. Τὸ ἐφικτὸν μιᾶς τοιαύτης συνθετικῆς ἐργασίας, ἰδίᾳ εἰς τούς κόλπους τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Έργασίας, ἔνθα ἄφθονοῦσιν οἱ ἄριστοι μελετηταί, καθίσταται ἐμφανῆς ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπ' ἀριθ. 102/1952 καθολικῆς Διεθνoῦς Συμβάσεως «Περὶ τών ἐλαχίστων ὀρίων Κοινωνικῆς Ασφαλείας» και ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι και εἰς τὸ ἀπώτερον παρελθόν, τὸ προπολεμικόν, εἶδον τὸ φῶς, ὡς ἐλέχθη, καθολικαὶ Διεθνῆς Συμβάσεις, αἱ ὑπ' ἀριθ. 25, 36, 38 και 40 περὶ Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων τών έργατῶν Γεωργίας.

Παρά ταῦτα, έν ὄψει τοῦ διασπάρτου ὑλικoῦ, και ἰδίᾳ τών ἀποφάσεων τῆς Διαρκoῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας και τοῦ, ὡς εἶρηται, Rapport τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Έργασίας, θά προσπαθήσωμεν νά ἐμφανίσωμεν τὸ διαφαινόμενον σύστημα. Δοθέντος δέ, ὅτι, εἰς πᾶν σύστημα Κοινωνικῆς Ασφαλείας, πέντε εἶναι τὰ συγκροτοῦντα αὐτὸ θεμελιώδη στοιχεῖα — κύκλος ἡσφαλισμένων, ἀσφαλιζόμενοι κίνδυνοι, παροχαί, χρηματοδότησις τῆς ἀσφαλείας και φορεῦς—, περὶ αὐτὰ θά ἀναλυθῆ συνοπτικῶς τὸ προβαλλόμενον Ἀγροτικόν Σύστημα Κοινωνικῆς Ασφαλείας.

1. *Κύκλος ἀσφαλιστέων προσώπων.* Παρά τās δῆθεν δυσχερείας — τās τεχνικάς, διοικητικάς και οικονομικάς,—ἐγένετο διεθνῶς ἀποδεκτόν, ὅτι και οἱ άγρόται δικαιoῦνται τῆς αὐτῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας, ἥς ἀπὸ πολλοῦ ἦδη

ἐδικαιώθησαν, πανταχοῦ σχεδὸν τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν, ἅπαντες οἱ ἄστοι μισθωτοί, ἐργάται καὶ ὑπάλληλοι, καὶ μέγιστον μέρος τῶν αὐτοτελεῶς ἐργαζομένων ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐπιχειρηματιῶν. Ἡ δειλὴ ἀρχικὴ κατεύθυνσις, ὅπως ἡ ἀσφάλισις περιλάβῃ μόνον τοὺς ἐργάτας (μισθωτοὺς) Γεωργίας, ἀναβληθῆ δὲ εἰς ἀπώτατον μέλλον ἡ ἀσφάλισις τῶν αὐτοτελεῶν παραγωγῶν, ἔχει ὑπερκερασθῆ. Ἡδη, ἡ μνημονευθεῖσα ἀπόφασις τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας διασπᾷ τὴν προπολεμικὴν ταύτην ἐκδοχὴν καὶ συνιστᾷ τὴν ὑπαγωγὴν ὑπὸ τὴν ἀσφάλισιν ὅλων τῶν ἀγροτῶν. Τοῦτο, διότι οἱ αὐτοτελεῖς παραγωγοί, κατὰ μείστην κλίμακα, εὐρίσκονται ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ζωῆς μετὰ τοὺς μισθωτοὺς Γεωργίας, ἀντιπροσωπεύουν δὲ κατὰ κανόνα τὸ 85 % τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν Γεωργίαν, ἐνῶ οἱ μισθωτοὶ Γεωργίας ἀντιπροσωπεύουν μόλις τὸ 15 % τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν Γεωργίαν. Ταυτῶσι μοι εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ αἱ ληφθεῖσαι κατὰ τὸ 1947 ἀποφάσεις τῶν περιφερειακῶν Διασκέψεων Ἐργασίας (τῆς Ἀσίας, Μέσης Ἀνατολῆς, Ἀμερικῆς) ἐρειδόμεναι ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 67 καὶ 69 τοῦ 1944 Συστάσεων τῆς Φιλαδελφείας. Περιττὸν νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ ἐπικρατήσασα αὕτη ἐκδοχὴ ἀπορρέει καὶ ἀπὸ τὰς διακηρύξεις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες ἀνήγαγον εἰς νομικὸν τὸ δικαίωμα παντὸς ἀνθρώπου νὰ ἔχη τὴν κοινωνικὴν του ἀσφάλειαν. Τὴν κατεύθυνσιν ταύτην δέχεται ὡς ἀναμφισβήτητον καὶ τὸ Rapport τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας, παρὰ τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐπισημαίνει, ὅτι ἐλάχιστα Κράτη ἐφήρμωσαν μέχρι σήμερον Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν ὅλων τῶν ἀγροτῶν — καὶ ὄχι καὶ ταῦτα κατὰ πάντων τῶν κινδύνων. Πᾶσα συνεπῶς ἀντίθετος ἀποψις περὶ μερικῆς ἀσφαλίσεως μόνον τῶν μισθωτῶν Γεωργίας καὶ ἀποκλεισμοῦ τῶν αὐτοτελεῶν παραγωγῶν ἀποκρούεται διεθνῶς καὶ ἀντιβῆναι εἰς διεθνή ἠθικὸν καὶ νομικὸν κανόνα.

2. Ἀσφαλιστέοι κίνδυνοι. Ἐνῶ καθολικὴ εἶναι ἡ προβολὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀσφαλίσεως ὅλων τῶν ἀγροτῶν, μισθωτῶν καὶ αὐτοτελεῶν, διαφοροποιήσεις σημειοῦνται ὡς πρὸς τοὺς ἀσφαλιστέους κινδύνους ἐκάστης κατηγορίας.

Κατὰ διεθνή ἀποδοχὴν, οἱ ἐργάται Γεωργίας ἀσφαλίζονται καὶ πρέπει νὰ ἀσφαλίζωνται καθ' ὅλων τῶν κινδύνων (ἀσθενείας, μητρότητος, ἀτυχήματος, ἀναπηρίας, γήρατος, θανάτου, ἀνεργίας καὶ οἰκογενειακῶν βαρῶν). Περὶ τούτου σαφεῖς εἶναι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι ἐκθέσεις καὶ ἀποφάσεις. Ἡ αἰτιολογία ἐπίσης τῆς προστασίας καθ' ὅλων τῶν κινδύνων καὶ κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀνεργίας εἶναι κοινὴ καὶ ὁμόφωνος. Οἱ αὐτοὶ καὶ περισσώτεροι κίνδυνοι ἀπειλοῦσι τὴν ὑγείαν καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐργατῶν τῆς ὑπαίθρου. Συνεπῶς, δικαιοῦνται οὗτοι, κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ μείζονα βαθμὸν, τῆς ἀσφαλείας ἧς τυγχάνουν οἱ ἐργάται καὶ μισθωτοὶ τῶν πόλεων. Συμπερασματικῶς ἐπισημαίνομεν ὅ,τι σχετικῶς τονίζει τὸ Rapport : «Ἀφοῦ οἱ κίνδυνοι, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ ἀγροτικοὶ ἐργάται εἶναι ἐκτεθειμένοι, τυγχάνουν πολὺ ὅμοιοι (très semblables) πρὸς τοὺς κινδύνους, οἵτινες ἀπειλοῦν τοὺς ἐργάτας βιομηχανίας, δεόν νὰ ἀπολαοῦν καὶ οὗτοι τῶν αὐτῶν παροχῶν ἀσφαλείας».

Ἄμφισβήτησις ὁμως ἀνακύπτει ὡς πρὸς τοὺς αὐτοτελεῖς παραγωγούς. Ἡ Διарκῆς Ἐπιτροπὴ Γεωργίας, ἐνῶ εἰς τὰς ἀποφάσεις — ἐκθέσεις αὐτῆς τοῦ 1938 — 1939 εἶναι ριζοσπαστικὴ, προτείνουσα ἀσφάλισιν τῶν αὐτοτελῶν παραγωγῶν καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κινδύνου ἀνεργίας, εἰς τοῦτο δὲ ἀκολουθεῖ αὐτὴν ἡ Διαμερικανικὴ Διάσκεψις Ἔργασίας τοῦ 1949 ἐν τῇ ἀπόφασί της «περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας ἐν τῇ Γεωργίᾳ», ἀργότερον, εἰς τὴν ἀπόφασίν της τοῦ 1949, δεικνύεται συντηρητικωτέρα. Ἀποκλείει τὴν ἀνεργίαν καὶ προτείνει τὴν κλιμακωτὴν ἀσφάλισιν, ἐν πάσῃ μὲν περιπτώσει κατὰ τῶν κινδύνων ἀσθενείας, ἀτυχήματος καὶ οἰκογενειακῶν βαρῶν, ἐνδεχομένως δὲ — καὶ ἀναλόγως μόνον τῆς δυναμικότητος ἐκάστης χώρας καὶ τῶν συνθηκῶν Γεωργίας — κατὰ τῆς ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου.

Ἐν ὅψει τῶν ἀνωτέρω, τὸ μᾶλλον σαφὲς καὶ κατηγορηματικὸν κείμενον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ δυνάμεθα νὰ βασίσωμεν διάγνωσιν ἀκριβεστέραν τῶν διεθνῶν ἀντιλήψεων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, εἶναι τὸ Rapport τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἔργασίας. Οἱ κίνδυνοι, τονίζει τοῦτο, ἀνασφαλείας διὰ τοὺς αὐτοτελεῖς ἀγρότας εἶναι ὅσοι καὶ διὰ τοὺς μισθωτοὺς ἀγρότας, τινὲς δὲ εἰδικοὶ ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς αὐτοτελεῖς. Συνεπῶς, ἡ ἀσφάλισις τούτων πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ τὸν κίνδυνον ἀσθενείας μὲ τὰς αὐτὰς παροχάς, τὸν κίνδυνον ἀτυχήματος, ἀναπηρίας, γήρατος, θανάτου, καὶ τὸν κίνδυνον οἰκογενειακῶν βαρῶν. Δοθέντος ὁμως, ὅτι οἱ αὐτοτελεῖς παραγωγοὶ δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλου προσώπου, δὲν ὑπόκεινται οὗτοι εἰς τὸν κίνδυνον τῆς ἀνεργίας. Ἐντὶ ὁμως τούτου, ἄλλοι κίνδυνοι, παρόμοιοι πρὸς τὴν ἀνεργίαν, ἀπειλοῦν εἰδικῶς τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀγροτῶν καὶ τὴν ἐπιχειρήσιν αὐτῶν, ὡς εἶναι ἰδίᾳ οἱ φυσικοὶ κίνδυνοι καταστροφῆς τῆς ἐσοδείας. Οὗτοι δὲν θίγουν μὲν τὸ πρόσωπον, ἐν τῇ πραγματικότητι ὁμως ἐπηρεάζουν σοβαρῶς αὐτὴν ταύτην τὴν ζῶην καὶ ἀσφάλειαν τοῦ ἀγρότου καὶ τῆς οἰκογενείας του καὶ δύναται νὰ προκαλέσουν ἀπαθλίωσιν μείζονα τῆς προκαλουμένης ὑπὸ τῶν ἄλλων γνωστῶν ἀσφαλιστικῶν κινδύνων. Ἡ ἀσφάλισις κατὰ τῶν φυσικῶν κινδύνων ἐπιβάλλεται, χωρὶς ὁμως νὰ ἐνταχθῇ αὐτὴ εἰς τὸ Σύστημα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, ἀλλ' εἰς ἴδιον αὐτοτελεῖ κλάδον.

Αὕτη εἶναι συνεπῶς ἡ γενικὴ κατεύθυνσις τῆς διεθνoῦς πολιτικῆς. Ἡ ἀσφάλισις τῶν μὲν μισθωτῶν Γεωργίας καθ' ὅλων τῶν κινδύνων, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ κινδύνου ἀνεργίας, τῶν δὲ αὐτοτελῶν παραγωγῶν καθ' ὅλων ἐπίσης τῶν κινδύνων, πλὴν τῆς ἀνεργίας.

Παρὰ ταῦτα, ἐλάχιστα εἶναι τὰ Κράτη τὰ ἀσφαλίζοντα ἀμφοτέρας τὰς κατηγορίας καθ' ὅλων τῶν κινδύνων, πλὴν πάντως τῆς ἀνεργίας ὡς πρὸς τοὺς αὐτοτελεῖς παραγωγούς, καὶ συγκεκριμένως ἡ Αὐστραλία, ἡ Νέα Ζηλανδία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Σουηδία, ἡ Δυτικὴ Γερμανία καὶ ἄλλα τινά. Τὰ λοιπὰ Κράτη, μικρὰ μειοψηφία καὶ ταῦτα ἐπὶ συνόλου 80 περίπου Μελῶν — Κρατῶν, ὅσα εἰσῆγαγον καὶ ἐφαρμόζουν τὴν ἀγροτικὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, ἀσφαλίζουσι μόνον τοὺς μισθωτοὺς Γεωργίας καὶ τούτους οὐχὶ καθ' ἀπάντων τῶν κινδύνων, ἀλλὰ καθ' ὠρισμένων μόνον, ὡς τοῦτο λεπτομερῶς ἐκτίθεται εἰς τὸ Rapport τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἔργασίας καὶ ἀνελύθη ἀνωτέρω.

3. *Προϋποθέσεις και περιεχόμενον τῶν παροχῶν.* Ἐξίσου σοβαρὰν σημασίαν ἐνέχει καὶ τὸ θέμα τῶν προϋποθέσεων καὶ τοῦ περιεχομένου τῶν παροχῶν. Ἐὰν εἶχομεν Διεθνή Ἀπόφασιν ἢ Σύστασιν ἢ Σύμβασιν Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας τῶν ἀγροτῶν, θεσπισθεῖσαν μετὰ τὸ 1952, ἤτοι μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 102/1952 γνωστὴν Διεθνή Σύμβασιν «Περὶ τῶν ἐλαχίστων ὀρίων Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας», θὰ εἶχομεν ἐν βέβαιον μέτρον συγκρίσεως, διότι εἰς τὴν περιώνυμον αὐτὴν Σύμβασιν προσδιορίζονται διεθνῶς καὶ αἱ προϋποθέσεις καὶ τὸ περιεχόμενον, κατ' ἐλάχιστον ὄριον, τῶν παροχῶν. Τὰ κείμενα ὁμως, περὶ ὧν ἐγινεν ἡδη λόγος καὶ θὰ γίνῃ καὶ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρόντος θέματος, ἀνάγονται ὅλα εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν. Συνεπῶς, ὡς μέτρον συγκρίσεως θὰ ληφθῶσιν αἱ ὑπ' ἀριθ. 67 καὶ 69 Συστάσεις τῆς Διασκέψεως Φιλαδελφείας «Περὶ ἐξασφαλίσεως μέτρων ὑπάρξεως» καὶ «Περὶ ἰατρικῶν φροντιδῶν», δοθέντος ὅτι αἱ περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας διατάξεις, ὅσαι προεβλέφθησαν δι' ὅλους τοὺς ἀγρότας καὶ δι' ὅλους τοὺς κινδύνους (παρεκτὸς τῆς ἀνεργίας διὰ τοὺς αὐτοτελεῖς), εἶναι μεταγενέστεραι τῶν δύο τούτων Συστάσεων. Τοῦτο ἄλλως τε καὶ διότι αἱ περὶ ὧν ἐγένετο λόγος προπολεμικαὶ Συμβάσεις ἀσφαλίσεως τῶν ἐργατῶν Γεωργίας κατὰ τῆς ἀσθενείας, ἀτυχήματος, ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου δὲν ἐκυρώθησαν παρὰ ὑπὸ ἐλαχίστων Κρατῶν καὶ πάντως θεωροῦνται δεόμεναι ἀναμορφώσεως καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τῆς Διεθνοῦς Διασκέψεως Ἐργασίας τοῦ 1950.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω, τρία κείμενα ἐμφανίζουσι σαφῆνειαν ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὰ τρία ταῦτα κείμενα εἶναι ἡ Ἀπόφασις τοῦ Ὀκτωβρίου 1947 τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας «Περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν μέσων ὑπάρξεως καὶ ἰατρικῶν φροντιδῶν», ἡ γνωστὴ ἡδη ἀπόφασις τοῦ 1949 τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας «Περὶ ἐπεκτάσεως τῶν μέτρων Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς» καὶ τὸ Rapport τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας. Ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν τριῶν τούτων κειμένων, συνάγεται, ὅτι αἱ παροχαί, ἀπὸ ἀπόψεως προϋποθέσεων καὶ περιεχομένου, δεόν νὰ εἶναι οὐχὶ διάφοροι ἢ δυσμενέστεραι τῶν ὀριζομένων εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. 67 καὶ 69 Συστάσεις Φιλαδελφείας.

Δέον νὰ χορηγοῦνται παροχαί ἐπαρκεῖς εἴτε ἐν σχέσει πρὸς τὸν μισθὸν καὶ τὸ εἰσόδημα εἴτε παγίως καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς σχέσεως ταύτης, καὶ πάντως ὑπὸ τὰς αὐτὰς προϋποθέσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἀπολαμβάνουν τούτων οἱ ἄστοι ἠσφαλισμένοι. Οἱ κίνδυνοι τῶν ἐργατῶν Γεωργίας εἶναι οἱ αὐτοί, αἱ δὲ διατάξεις, αἱ θεσπισθεῖσαι περὶ τῶν παροχῶν διὰ τοὺς βιομηχανικοὺς ἐργάτας, δεόν νὰ ἐφαρμόζωνται καὶ διὰ τούτους. Σχέσις παροχῆς πρὸς μισθὸν, χρόνος ἀσφαλίσεως, ὄριον γήρατος, ὡς περίπου καθορίζονται εἰς τὰς Συστάσεις Φιλαδελφείας. Οἱ κίνδυνοι, γράφει ἀλλαχοῦ τὸ Rapport, τῶν αὐτοτελεῶν παραγωγῶν εἶναι ἐξίσου πολλοὶ ὡς καὶ τῶν μισθωτῶν Γεωργίας. Τινὲς εἶναι οἱ αὐτοί, ἄλλοι δὲ ἰδιάζοντες. Οὕτω, συνεχίζει, εἶναι οἱ αὐτοί ὡς πρὸς τὴν ἀσθένειαν καὶ τὴν προσωρινὴν ἀναπηρίαν τὴν προκύπτουσαν ἐξ ἀτυχήματος. Αἱ παροχαί εἰς εἶδος δεόν νὰ εἶναι αἱ αὐταί, ὡς καὶ διὰ τοὺς μισθωτοὺς. Διαφορισμὸς δεόν νὰ ὑπάρξῃ ὡς πρὸς τὰς παροχὰς εἰς χρῆμα διὰ τὰς περιπτώσεις

προσωρινής αναπηρίας. Ὡς πρὸς τὰς παροχὰς διαρκoῦς ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου, δέον νὰ εἶναι κατὰ βάσιν αἱ αὐταί. Ἐπίσης αἱ αὐταί δέον νὰ εἶναι καὶ αἱ οἰκογενειακαὶ λεγόμενα παροχαί, διότι ἐπιβάλλεται καὶ ἐξ ἐθνικῶν λόγων ἡ προστασία τῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας, ἡ ὁποία, κατὰ κανόνα, εἶναι πολύτεκνος. Τελικῶς τὸ Rapport συμπεραίνει, ὅτι, παρεκτὸς τῆς ἀνεργίας, δέον νὰ ἐξασφαλιζῶνται καὶ ὡς πρὸς τοὺς αὐτοτελεῖς παραγωγoῦς αἱ πρὸς τοὺς μισθωτοὺς χορηγούμενα παροχαί.

Σαφειστάτη μάλιστα ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου εἶναι ἡ μνημονευθεῖσα ἀπόφασις τῆς Διεθοῦς Ἐνώσεως Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως τοῦ 1947, ρητῶς ἐπισηριζομένη διὰ μὲν τὰς παροχὰς εἰς χρῆμα εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 67/1944 Σύστασιν, διὰ δὲ τὰς παροχὰς εἰς εἶδος εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 69/1944 Σύστασιν, ὀρίζει δὲ διὰ τὰς τελευταίας ταύτας (ιατρικὴν, νοσοκομειακὴν καὶ φαρμακευτικὴν περίθαλψιν), ὅτι δέον νὰ παρέχονται κατὰ διάρκειαν ἀπεριόριστον, μέχρι πλήρους θεραπείας τοῦ ἀσθενoῦς.

Τὸ πόρισμα ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναλύσεως εἶναι, ὅτι κατὰ βάσιν προτείνεται σύστημα παροχῶν (προϋποθέσεων καὶ περιεχομένου) τὸ ἤδη θεσπισθὲν διὰ τῶν Συστάσεων Φιλαδελφείας, αἵτινες εἶναι καὶ πλήρεις καὶ ἀπικριβωμένα καὶ ἐκωδικοποιήθησαν εἰς τὸν Διεθνή Κώδικα Ἐργασίας ὑπὸ τὰ ἄρθρα 617—644 καὶ 828—848 καὶ εἶναι ἐξίσου προστατευτικαὶ καὶ πλήρεις πρὸς τὰς τῆς ὑπ' ἀριθ. 102|1952 Διεθοῦς Συμβάσεως «Περὶ τῶν ἐλαχίστων ὀρίων Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας». Εἰς τὰ ἐν χρῆσει ἐγχειρίδια Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας ἀνευρίσκει τις εὐχερῶς τὸ σύστημα τῶν παροχῶν τούτων.

Ἐν μόνον σημεῖον φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει ἐναυθὰ συναφῶς νὰ τονισθῆ. Ἡ ἀναφορὰ εἰς τὰς Συστάσεις Φιλαδελφείας ἐπιβάλλει θέσπισιν παροχῶν ἰκανῶν νὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τὸ μέτρον τὸ καθιερούμενον ἰδίᾳ διὰ τῶν περιέπαρκείας τῶν εἰς χρῆμα καὶ εἰς εἶδος παροχῶν τῶν ἀρθρῶν 617, 638 καὶ 818 τοῦ Διεθοῦς Κώδικος Ἐργασίας, ἅτινα ἐκωδικοποίησαν τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν Συστάσεων. Ἡ ἐπάρκεια αὕτη συνίσταται ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς προκληθείσης ἐκ τοῦ ἐπελθόντος κινδύνου ζημίας, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν μέσων συντηρήσεως εὐπρεποῦς ζωῆς.

4. Χρηματοδοτήσεις τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας. Τὸ σύστημα χρηματοδοτήσεως ἐνέχει σπουδαίαν σημασίαν καὶ ἐν προκειμένῳ, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀστικὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις. Ἄλλ' ἡ σημασία αὕτη ἐπιτείνεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ἀναβολή, ἐπὶ τόσον μακρὸν χρόνον, τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγρότας ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν δυσχέρειαν πρὸς κατάστροφωσιν τοῦ καταλλήλου συστήματος χρηματοδοτήσεως. Εἶναι πρόδηλον ἐκ τούτου, ὅτι ἡ ἔρευνα δέον νὰ διευκρινίσῃ ἐὰν ἡ Διεθνῆς Κοινωνικὴ Πολιτικὴ υἱοθετῆ τὰς προβαλλομένας ὑπὸ τῶν πλείστων Κρατῶν, καὶ δὴ εἰς ἀνυπέρβλητον κλίμακα, δυσχερείας, καὶ ἐὰν προτείνῃ βασικὰς γραμμὰς χρηματοδοτήσεως. Τὴν ἀπόλυτον ταύτην ἀδυναμίαν, ὡς πρὸς τὰς χώρας τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, διαπιστοῦσιν αἱ ἀποφάσεις τῶν Διασκέψεων τοῦ 1947, ἀναχωροῦσαι ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι δὲν νοεῖται ἀσφάλισις ἀνευ εἰσφορᾶς καὶ τοῦ

ήσφαλισμένοι, διό και προτείνουν, πρὸς ἄμεινον ἐφαρμογήν, μᾶλλον συστήματα κοινωνικῆς προνοίας.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς ταύτας, ἡ Διεθνὴς Ἐνωσις Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας οὐδένα ἐκφράζει δισταγμὸν και ὀρίζει, ὅτι «ἡ χρηματοδότησις δέον νὰ γίνη και δι' εἰσφορῶν τῶν ἡσφαλισμένων, εὐλόγων και πάντως οὐχι εἰς ὕψος δυνάμενον νὰ ἀποτελέσῃ βάρος δυσβάστακτον και δι' αὐτοὺς και διὰ τὴν ὁμαλήν λειτουργίαν τῆς παραγωγῆς». Τὴν αὐτὴν ἄποψιν διατυπώνει και ἡ ἀπόφασις τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας «Περὶ ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς», προτείνουσα ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰσφορᾶς τῶν ἡσφαλισμένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ και ἐπιχορηγήσεις τῶν Κρατῶν, λόγω τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀγροτῶν και τῆς ἀνυπαρξίας εἰσφορᾶς τοῦ ἐργοδότη, διὰ τὴν περίπτωσιν τῶν μικρῶν και νάνων αὐτοτελῶν παραγωγῶν. Τὴν ἰσχύτητα τῶν ἐπισήμων τούτων διεθνῶν κειμένων ἀναπληροῖ τὸ Rapport τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας, εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὁποίου και ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ προβαίνομεν, μὲ τὴν ἐκ προοιμίων διαπίστωσιν, ὅτι κερχωρισμένως ἀντιμετωπίζει τοῦτο τὴν χρηματοδότησιν ὡς πρὸς τοὺς μισθωτοὺς και ὡς πρὸς τοὺς αὐτοτελεῖς παραγωγούς.

α) Χρηματοδότησις ὡς πρὸς τοὺς μισθωτοὺς. Δέχεται και τὸ Rapport, ὅτι πρωταρχικὴ αἰτία διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγρότας εἶναι αἱ δυσχέρειαι τῆς χρηματοδοτήσεως. Αἱ δυσχέρειαι προέρχονται ἀπὸ τὸ χαμηλὸν εἰσόδημα εἰς χρῆμα, και ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν εἰσπράξεως εἰσφορῶν πρὸς ἀπαρτισμὸν πόρων ἐπαρκῶν, ἐρειδομένων ἐπὶ τῶν εἰσφορῶν τούτων, μισθωτῶν και ἐργοδοτῶν. Προέρχονται ἐπίσης ἀπὸ τὴν διασπορὰν τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων και τὸ μεγάλον πλῆθος τῶν ἐργοδοτῶν, κατανεμομένων εἰς μεγάλα γεωγραφικὰ διαμερίσματα. Παρὰ ταῦτα, αἱ δυσχέρειαι δὲν εἶναι ἀνυπέρβλητοι, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύουν αἱ χῶραι αἱ ἐφαρμόσασαι τὴν ἀσφάλισιν τῶν ἀγροτῶν. Τούτου δοθέντος, και ἐγκαταλειπομένης τῆς ἀπαραδέκτου ἀπαισιοδοξίας, ἐξετάζονται πάντα τὰ πιθανὰ συστήματα χρηματοδοτήσεως. Ἡ διπλῆ εἰσφορὰ (μισθωτῶν και ἐργοδοτῶν). Ἡ τριπλῆ εἰσφορὰ (μισθωτῶν, ἐργοδοτῶν και Κράτους). Ἡ εἰσφορὰ μόνη τῶν ἐργοδοτῶν. Ἡ εἰσφορὰ ἐργοδοτῶν και Κράτους. Ἡ εἰσφορὰ μισθωτῶν και Κράτους. Ἐκαστον τῶν πέντε τούτων συστημάτων ἐξετάζεται συνοπτικῶς και ἀναφέρονται αἱ χῶραι εἰς ἃς ἕκαστον ἐφαρμόζεται. Τὸ πρῶτον σύστημα —τῆς διπλῆς εἰσφορᾶς— δὲν τυγχάνει τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Rapport, διότι ἐπιβαρύνει ὑπερμέτρως τοὺς μισθωτοὺς και ἐργοδοτὰς γεωργούς. Τὸ δεύτερον σύστημα, τῆς τριπλῆς εἰσφορᾶς, εἶναι τὸ ἀριστον, διότι εἰς τὴν Γεωργίαν οὔτε οἱ μισθωτοὶ οὔτε οἱ ἐργοδοτὰι διαθέτουν ἐπαρκῆ χρηματικὰ μέσα. Τὸ σύστημα τοῦτο υἱοθετεῖται και ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 67/1944 Συστάσεως Φιλαδελφείας, ἐφαρμόζεται δὲ εἰς τὰ περισσότερα Κράτη. Τὸ τρίτον σύστημα —τῆς εἰσφορᾶς μόνον τῶν ἐργοδοτῶν— δὲν ἐπιδοκιμάζεται, λόγω τῶν προφανῶν μειονεκτημάτων του και ἀπὸ οἰκονομικῆς και ἀπὸ ψυχολογικῆς ἀπόψεως, καιτοὶ ἐφαρμόζεται εἰς τινὰ Κράτη. Διὰ τὸ τέταρτον και πέμπτον συστήματα, εἰσφορᾶς ἐργοδοτῶν και Κράτους και εἰσφορᾶς μισθωτῶν και Κράτους, ἐφαρμοζόμενα εἰς

τινα Κράτη, δὲν ἐκφράζει γνώμην τὸ Rapport. Κατὰ κανόνα γενικώτατον, αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ μισθωτοῦ, ὀριζόμεναι κατὰ παγίαν καὶ ὄχι μισθολογικὴν κλίμακα, ἀποτελοῦν τὴν βάσιν ὑπολογισμοῦ τῶν εισφορῶν, ὁ ἐργοδότης δὲ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν παρακράτησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὸν ἀσφαλιστικὸν Ὀργανισμόν, διὰ τοῦ συστήματος τῶν ἐνσήμων καὶ τοῦ Ἀσφαλιστικοῦ Βιβλιαρίου. Ταῦτα ὡς πρὸς τὴν χρηματοδότησιν τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας τῶν μισθωτῶν Γεωργίας.

β) *Χρηματοδότησις ὡς πρὸς τοὺς αὐτοτελεῖς ἀγρότας.* Μεγαλύτεραι ἐνταῦθα ἀνακύπτουν δυσχέρειαι, διότι, ὡς πρὸς αὐτούς, οὔτε ἐργοδότης ὑφίσταται, οὔτε μισθός. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι κρίσιμον. Ἄνευ συστήματος βασίμου χρηματοδοτήσεως, ἀποβαίνει προβληματικὴ ἡ ἀσφάλις τῶν αὐτοτελῶν ἀγροτῶν (παραγωγῶν). Τὸ Rapport διὰ μακρῶν ἀναλύει τὰς ἐν χρήσει ἢ τὰς δυναμένας νὰ προταθῶσι μεθόδους. Κατ' ἀρχὴν καὶ εἰς μεγίστην κλίμακα, ἡ ἐπιβολὴ εἰσφορᾶς εἰς αὐτοτελεῖς παραγωγούς μὲ χαμηλότατον εἰσόδημα, συνιστάμενον οὐχὶ κἄν εἰς χρῆμα ἀλλ' εἰς εἶδος, εἶναι δυσχερεστάτη, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀδύνατος· πάντως ὅμως, δὲν εἶναι νοητὴ κοινωνικὴ ἀσφάλεια αὐτῶν ἄνευ καὶ Κρατικῆς ἐπιχορηγήσεως. Εὐχερεστέρα ἀποβαίνει ἡ ἐπιβολὴ τῆς εἰσφορᾶς, εἰς ἃς περιπτώσεις ὁ αὐτοτελής παραγωγὸς ἀπασχολεῖ μισθωτοὺς καὶ καταβάλλει εἰσφορὰν διὰ τούτους. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, δύο εἶναι αἱ ἐν χρήσει ἢ αἱ προτεινόμεναι μέθοδοι. Ἡ εἰσφορὰ διὰ τὸν αὐτοτελεῖ παραγωγὸν εἶναι τοῦ αὐτοῦ ὕψους πρὸς τὴν εἰσφορὰν, ἣν οὗτος καταβάλλει διὰ τὸν παρ' αὐτῷ ἀπασχολούμενον μισθωτόν. Κατὰ τὴν ἑτέραν μέθοδον, ἡ εἰσφορὰ τοῦ παραγωγοῦ δι' ἑαυτὸν εἶναι ἀνωτέρα τῆς εἰσφορᾶς τοῦ μισθωτοῦ κατ' ἀναλογίαν 2 ἕως 2,5 πρὸς 1. Παραλλήλως, *ἐπιβάλλεται πάντοτε καὶ ἡ ἀνάλογος ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους.* Πάντως, διὰ πάσας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ παραγωγὸς εἶναι καὶ ἐργοδότης, σύστημα χρηματοδοτήσεως εἶναι τὸ τῆς triπλῆς εἰσφορᾶς. Ὁ παραγωγὸς καταβάλλει εἰσφορὰν δι' ἑαυτὸν καὶ εἰσφορὰν διὰ τὸν μισθωτόν, τὸ δὲ Κράτος εἰσφορὰν δι' ἑαυτὸν καὶ εἰσφορὰν διὰ τὸν μισθωτόν. Ὡς σαφὲς παράδειγμα ἀναφέρεται ἡ Ἀγγλία, ὅπου ὁ αὐτοτελής παραγωγὸς καταβάλλει ἑβδομαδιαίαν εἰσφορὰν δι' ἑαυτὸν 6 σελλίνια καὶ τινὰ δέκατα, ἑβδομαδιαίαν εἰσφορὰν διὰ τὸν μισθωτόν του 7 σελλίνια καὶ τινὰ δέκατα, ἐξ ὧν τὰ 4 βαρύνουν αὐτὸν καὶ τὰ 3 τὸν μισθωτόν, τὸ δὲ Κράτος καταβάλλει ἑβδομαδιαίαν εἰσφορὰν 3 σελλίνια καὶ τινὰ δέκατα, ἐξ ὧν 1 διὰ τὸν παραγωγὸν καὶ 2 διὰ τὸν μισθωτόν. Ἄλλ' εἰς ἃς περιπτώσεις ὁ αὐτοτελής παραγωγὸς δὲν ἀπασχολεῖ μισθωτούς, ἡ ἐπιβολὴ εἰσφορᾶς δεόν νὰ γίνῃ βάσει τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ὅμως ὁ ὑπολογισμὸς εἶναι κατ' ἐξοχὴν περίπλοκος. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ σκοπέλου τούτου, ἐφαρμόζεται ἡ μέθοδος τῆς παγίας εἰσφορᾶς, ἀνεξαρτήτως ὕψους ἢ κατηγορίας εἰσοδήματος. Εἰς χώρας ἔνθα ἰσχύει ὁ φόρος εἰσοδήματος καὶ διὰ τοὺς ἀγρότας, αἱ εἰσφοραὶ ὑπολογίζονται εἰς ὠρισμένον ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ φόρου. Εἰς ἄλλας τέλους χώρας, αἱ εἰσφοραὶ ὑπολογίζονται ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ὡς εἰς τὴν Γερμανίαν, ἔνθα αἱ εἰσφοραὶ κυμαίνονται ἀπὸ 5—24 μάρκα μηνιαίως, τὸ δὲ βασικὸν εἰσόδημα ὑπολογίζεται τοῦλάχιστον εἰς 600 μάρκα μηνιαίως.

5. Φορεὺς τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας. Σπουδαιοτάτην προφανῶς ἐνέχει σημασίαν καὶ τὸ θέμα τοῦτο, τόσον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐν γένει διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ὅλου θεσμοῦ, ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς εἰδικῆς ἀπόψεως τῆς εἰσπράξεως τῶν πόρων καὶ τῆς χορηγήσεως τῶν παροχῶν. Αἱ παλαιαὶ προπολεμικαὶ Διεθνεῖς Συμβάσεις περὶ ἀσφαλίσεως τῶν ἐργατῶν Γεωργίας οὐλοῦν περὶ ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας αὐτονόμων ὀργανισμῶν καὶ μάλιστα δι' ἕκαστον κλάδον, ἐφ' ὅσον οὐδαμοῦ αὐτῶν ἀναγράφεται, ὅτι νοεῖται εἰς ἐνιαῖος Ὀργανισμὸς δι' ὅλους τοὺς κλάδους ἀσφαλίσεως.

Ἄλλ' αἱ προτάσεις αὗται δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν σήμερον, καὶ δεόν νὰ ἀναζητήσωμεν ποῖαι αἱ κατευθύνσεις τῆς Διεθνούς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ καιριοῦ τούτου θέματος εἰς τὰ μεταπολεμικὰ κείμενα. Εἰς τὰς Συστάσεις Φιλαδελφείας ὑπ' ἀριθ. 67/1944 καὶ 69/1944, αἱ ὁποῖαι καὶ ἀποτελοῦν, ὡς ἐλέχθη, τὴν ὑποδειγματικὴν βᾶσιν τῶν προϋποθέσεων καὶ τοῦ ὕψους τῶν παροχῶν, ὀρίζεται μὲν ὅτι ἐνιαῖος ὀργανισμὸς πρέπει νὰ ἔχη τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, μὲ κεντρικὴν καὶ περιφερειακὰς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρονται εἰδικῶς εἰς τὸν θεσμόν τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀγροτῶν.

Ἀπομένουσιν, ὡς μόναι πηγαί, ἡ ἀπόφασις τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας τοῦ 1947, τῆς Διαρκoῦς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας τοῦ 1940 καὶ τὸ Rapport. Κατὰ μίαν ἄποψιν, ἡ ὀργάνωσις θὰ ἔδει νὰ εἶναι ἐνιαία, τὰ δὲ ἐνδιαφερόμενα μέρη νὰ μετέχωσι δι' ἀντιπροσώπων εἰς τὴν διοίκησιν καὶ εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Αὐτονόμου Ὀργανισμοῦ, χωρὶς νὰ γίνεταί λόγος εἰδικώτερος περὶ συνεργασίας τοῦ Ὀργανισμοῦ τούτου μὲ τοὺς γεωργικοὺς συνεταιρισμοὺς. Κατ' ἄλλην ἄποψιν, ἡ Διοίκησις πρέπει νὰ εἶναι ἀπλοποιημένη, χωρὶς νὰ προσδιορίζεται ἂν θὰ εἶναι ἐνιαία, καὶ νὰ ὀργανώσῃ περιφερειακὰς ὑπηρεσίας μὲ περιοχὴν ἀρμοδιότητος κατὰ τὸ δυνατόν μικράν, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται στενὴ ἐπαφὴ τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν μετὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων. Κατ' ἄλλην ἄποψιν, εἰς ἐνιαῖος Ὀργανισμὸς δεόν νὰ ἔχη τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν καὶ τῶν μισθωτῶν καὶ τῶν αὐτοτελῶν παραγωγῶν, διότι αἱ διοικητικὰ μέθοδοι, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ εἰσπραξις τῶν εἰσφορῶν καὶ ἡ χορήγησις τῶν παροχῶν, εἶναι περίπου αἱ αὗται καὶ διὰ τὰς δύο κατηγορίας. Πάντως, ὁ Ὀργανισμὸς οὗτος δεόν νὰ διαθέτῃ πυκνὰς ἀποκεντρωμένας ὑπηρεσίας ἢ ὑποκαταστήματα, ὥστε νὰ καθίσταται ἐφικτὴ ἡ στενὴ ἐπαφὴ αὐτῶν μετὰ τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν, τόσον διὰ τὴν κανονικὴν καὶ εὐχερῆ εἰσπραξίν τῶν ἀγροτῶν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ταχεῖαν χορήγησιν τῶν παροχῶν καὶ εἰδικῶς τοῦ κλάδου ἀσθενείας. Ἀναγκαῖα, ἀπὸ ἀπόψεως δὲ ἰδίᾳ τῶν τοπικῶν ὑπηρεσιῶν ἐνδεικνυομένη, θὰ ἦτο ἡ συνεργασία τῶν Νομαρχιακῶν ἢ Ἐπαρχιακῶν ὑποκαταστημάτων μετὰ τῶν ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν, οἱ ὁποῖοι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ εἶχον τὴν ἀποστολὴν, ὡς ἐντολοδόχοι τῶν ὑποκαταστημάτων, νὰ ἐνεργοῦν τὴν εἰσπραξίν τῶν εἰσφορῶν καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν παροχῶν καὶ νὰ ὑπόκεινται, ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἔργου τούτου, εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ὑποκαταστημάτων καὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ.

Τὴν ἄποψιν τῆς δημιουργίας Ἐνιαίου Εἰδικoῦ Ὀργανισμοῦ ἢ Ἰδρύμα-

τος Κοινωνικής Ασφαλείας τῶν Ἀγροτῶν, τὸ Δ. Γ. Ε. εὐρίσκει ὀρθοτέραν προκειμένου περὶ χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχει σταθερότης τοῦ ἀγροτικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ δὲν σημειοῦνται εἰς εὐρείαν κλίμακα μετακινήσεις ἀγροτῶν εἰς ἀστικά ἐπαγγέλματα. Τοιοῦτος Εἰδικὸς Ὄργανισμὸς λειτουργεῖ ἤδη εἰς τὴν Οὐραγουάνη. Ἀντιθέτως, διὰ χώρας εἰς τὰς ὁποίας εἶναι συνήθης, καὶ δὴ εἰς εὐρείαν κλίμακα, ἡ ἀλλαγὴ ἐπαγγελμάτων καὶ ἡ μετακίνησις ἀγροτῶν εἰς ἀστικά ἐπαγγέλματα, σκόπιμος θὰ ἦτο ἡ ὑπαγωγή τῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας τῶν Ἀγροτῶν εἰς τοὺς ἤδη λειτουργοῦντας Ὄργανισμοὺς Ασφαλίσεως, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν Αὐστραλίαν, Χιλὴν, Ἀγγλίαν, Δανίαν, Σουηδίαν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἡ ὑπὸ τοῦ φορέως χρησιμοποίησις τῶν Ἀγροτικῶν Συνεταιρισμῶν διὰ τὸ ἔργον τῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας ἐξετάζεται σοβαρῶς ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἔργασίας καὶ εἰδικὴ μελέτη κατηρτίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ 1949 ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Συνεργατισμὸς καὶ ἡ Κοινωνικὴ Ασφάλεια».

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, συναφῆς εἶναι καὶ ἀξιοσημείωτος ἡ ἀπόφασις τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Συνεργατισμοῦ τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἔργασίας, ἡ ληφθεῖσα κατ' Ὀκτώβριον 1949 καὶ τιτλοφορουμένη: «Ὁ ρόλος τῶν Συνεταιρισμῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας». Εἰς ταύτην, ἀποτελοῦσαν, πλὴν ἄλλων, καὶ ἀληθῆ διθύραμβον τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας, ρητῶς τονίζεται, ὅτι αἱ ἀγροτικαὶ συνεταιριστικαὶ ὀργανώσεις, λόγῳ τῶν δημοκρατικῶν των ἀρχῶν καὶ τοῦ ἀμοιβαίου ἐλέγχου, ἐμφανίζουν ἐν σπουδαιότατον στοιχεῖον δυνάμεως καὶ ἀξίας, ἀπολύτως ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας, ἐντόνως δὲ συνιστᾶται ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἐνεργὸς χρησιμοποίησις αὐτῶν εἰς τοὺς Ὄργανισμοὺς Κοινωνικῆς Ασφαλείας τῶν Ἀγροτῶν.

Αὗται εἶναι, ἐν γενικωτάτῃ συνόψει, αἱ κατευθύνσεις περὶ τοῦ φορέως τῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας τῶν Ἀγροτῶν, ὅσας ἠδυνήθημεν νὰ ἀντλήσωμεν ἐκ τῶν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν στοιχείων τῆς Διεθνοῦς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς. Δὲν ἔχομεν ἐνδείξεις ποία κατεύθυνσις τελικῶς θὰ ἐπικρατήσῃ, ἐν ὄψει τῆς προϊούσης πρᾶξεως τῶν διαφόρων Κρατῶν. Ἡ περίπτωσις ὅμως τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, ἥτις κατὰ Ἰανουάριον 1955 εἶχεν ὑπαγάγει τοὺς ἀγρότας, μισθωτοὺς καὶ αὐτοτελεῖς, εἰς τὸ Γενικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων, μετὰ ταῦτα δέ, διὰ τῶν Διαταγμάτων τῆς 2 καὶ 7 Μαρτίου 1956, ἀπέσπασε τοὺς αὐτοτελεῖς παραγωγοὺς καὶ ὑπήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἰδρυθὲν Γενικὸν Ἰδρυμα Ασφαλίσεως τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων ἐμπόρων, ἐπαγγελματιῶν, βιοτεχνῶν καὶ ἐλευθερίων ἐπαγγελημάτων, καταδεικνύει ποία ποικιλία καὶ διαφορισμὸς ἐμφανίζεται ἐν τῇ πρακτικῇ τῶν διαφόρων Κρατῶν καὶ ποία ἀνάγκη καὶ εὐχὴ προκύπτει, ὅπως ἀποκρυσταλλωθῇ εἰς ἐπίσημον διεθνὲς κείμενον ἐπικρατοῦσα γραμμὴ καὶ εἰς τὸ μέγα τοῦτο θέμα τοῦ φορέως τῆς Κοινωνικῆς Ασφαλείας τῶν Ἀγροτῶν.

Ἐτεράμισα, οὕτω, τὴν συνοπτικὴν ἀνάλυσιν. Δι' εὐρείαν καὶ ἐκτενεστάτην ἀνάλυσιν παραπέμπω καὶ αὖθις εἰς τὸ σύγγραμμά μου «Ἡ Σύγχρονος Διεθνὴς Κοινωνικὴ Πολιτικὴ». Καὶ ἤδη ἄς μοι ἐπιτραπῇ μία συμπερασματικὴ θεώρησις. Ἡ Κοινωνικὴ Ασφάλεια εἶναι μία τῶν σπουδαιότερων κατακτήσεων τοῦ συγ-

χρόνου πολιτισμοῦ. Εἶναι παράγων τελειώσεως τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Ἀσφαλίζει καὶ σώζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἀνάγκης. Ἀλλ' ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῆς Γῆς, κατὰ τὴν μεγίστην αὐτοῦ πλειοψηφίαν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, στερεῖται τῆς μεγάλης ταύτης προστασίας καὶ ζῆ ὑπὸ τὸν φόβον τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ἀνασφαλείας. Ἡ διατυμπανιζομένη εὐημερία ἀποτελεῖ φενάκην, ὅταν πληθυσμοὶ τεράστιοι τῆς Γῆς στεροῦνται τοῦ μεγάλου τούτου ἀγαθοῦ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἀπαιτεῖται, συνεπῶς, ἕντονος σταυροφορία διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας καὶ εἰς τοὺς ἀγρότας. Ἡ Διεθνῆς Κοινωνικὴ Πολιτικὴ, μὲ προεξέχουσιν τὴν Διεθνή Ὀργάνωσιν Ἐργασίας, καλεῖ τοὺς λαοὺς καὶ τὰ Κράτη εἰς τὴν γόνιμον ταύτην προσπάθειαν. Ἐχομεν καθῆκον ὑπέρτατον νὰ συμβάλωμεν ἕκαστος εἰς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα, εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν ταύτην καὶ ὑπέρλαμπρον Δημιουργίαν.